

Ministerie van Economische Zaken

BERICHTEN Buitenland

*Argentinië: stijgende aardappel-
productie met Nederlandse hulp*

nr

6

+ Special geiten en schapen

juni 2013 | voor de Nederlandse agribusiness | jaargang 39

06

Argentinië: stijgende aardappelproductie
met Nederlandse hulp
Piepers op de pampa

10

Topsectorbenadering noodzakelijk
voor hervormingen
Melkveehouderij en zuivel in Roemenië

14

FAO schetst beeld met kansen voor Nederland
Internationale verduurzaming
van de veehouderij

- 03** Korte berichten
- 09** Kort Graag...
- 12** Uit onverwachte hoek
- 13** Column
- 17** Exportise
- 18** Landbouwraden in het buitenland
- 20** Naoogst
- 22** Grensverleggers
- 23** Foto van de maand
- 24** Activiteitenkalender

Colofon

Berichten Buitenland is bestemd voor het Nederlandse agrarische bedrijfsleven en is een uitgave van het ministerie van Economische Zaken. Het doel is informatieverstrekking over relevante ontwikkelingen op agrarisch handelsgebied, buitenlandse markten, handelsbemiddeling enzovoort. De landbouwraden in het buitenland dragen in sterke mate bij aan de berichtgeving in dit blad.

Er wordt gedrukt op een chloorarme papier-soort, in een inktbesparend FM-raster. Er wordt verzonden in recyclebare sealbags.

Uitgever
Ministerie van Economische Zaken

Redactieadres
Redactie Berichten Buitenland
T.a.v. Sabine Hoff
Postbus 20401, 2500 EK Den Haag
Tel. +31 (0)70 378 52 59
E-mail s.h.hoff@minez.nl
www.rijksoverheid.nl/berichtenbuitenland

Informatie en abonnementen
Voor informatie over artikelen of een (gratis) abonnement kunt u contact opnemen met Elma Verboom, Tel.: +31 (0)70 378 41 62
Fax: +31 (0)70 378 61 23
E-mail: e.verboom@minez.nl

Berichten Buitenland online:
www.rijksoverheid.nl/berichtenbuitenland

Realisatie
JackieWorks/geschreven * gedrukt

Aan dit nummer werkten mee:
René Didde, Frits Emmerik, Hans van der Lee,
Joost Oorthuizen, Jacqueline Rogers,
Reinder Schaap, Bart Vrolijk

Opmaak
Optima Forma bv, Voorburg

Druk
OBT bv, Den Haag
ISSN 0920 - 0975

De informatie, meningen en opinies in dit blad worden naar voren gebracht buiten verantwoordelijkheid van het Ministerie van Economische Zaken.

Het overnemen of vermenigvuldigen van artikelen uit dit blad is alleen toegestaan onder vermelding als volgt: Berichten Buitenland, [maand/jaar], [pagina's]

Afrika

Algerije

Landbouwafdeling Rabat

Demonstratie-melkveehouderij

Algerije en Nederland gaan samenwerken bij de opzet en inrichting van een melkveehouderij voor demonstratie- en opleidingsdoeleinden, verbonden aan de modelboerderij van de onderneming Mekhancha in Guelma (Oost-Algerije). Het samenwerkingsproject heeft als doel het verbeteren van de melkproductie in de regio van Guelma en zal worden uitgevoerd op de modelboerderij. Centraal staan het overdragen van praktische kennis aan en het opleiden van veehouders, technici, instructeurs, studenten en andere partijen die betrokken zijn bij de productie van melk. Het project zal twee vormen van een melkveehouderij laten zien: een familiebedrijf, met een capaciteit van 15 melkkoeien; en een grotere melkveehouderij, met een capaciteit van 60 melkkoeien. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van drie jaar. Nederland stelt een bedrag van € 550.000 beschikbaar voor de financiering van technische bijstand en opleiding.

Amerika

Argentinië

Landbouwafdeling Buenos Aires

Handboek agribusiness

De Argentijns-Nederlandse Kamer van Koophandel heeft in samenwerking met de Landbouwafdeling Buenos Aires het boek *Alimentar el futuro* ['het voeden van de toekomst'] uitgegeven. Daarin beschrijven 26 experts de rol van Argentinië om met haar voedselproductie bij te dragen aan de sterk groeiende wereldwijde vraag naar voedsel. De artikelen in het 265 pagina's tellende boek zijn geschreven door deskundigen uit industrie, academische wereld, ngo's en overheid en behandelen verschillende aspecten van de Argentijnse agribusiness: van melkproductie, aardappelen, wijn en vlees tot transport, logistiek en innovatie. Het Spaanstalige boek is te bestellen via info@cchah.org.ar.

Hiltonquotum niet gevuld

Voor het zesde jaar op rij is Argentinië er niet in geslaagd de maximaal toegestane hoeveelheid kwaliteitsrundvlees voor de Europese markt waarvoor een lager importtarief geldt (het zogenoemde 'Hiltonquotum') te vullen.

Begin juni was nog maar slechts de helft van het quotum van in totaal 30.000 ton gevuld. Het laatste jaar dat Argentinië erin slaagde de maximale hoeveelheid te benutten, was in 2006-'07. Door het huidige Argentijnse overheidsbeleid dat probeert de binnenlandse inflatie enigszins onder controle te houden, zijn veel producenten genoodzaakt hun vleesproductie op de lokale markt af te zetten, zodat daar de prijs relatief laag blijft. Inmiddels is Argentinië afgezakt naar de 11e plaats wereldwijd van rundvleesexporteurs, met een totale export in 2012 van slechts 183.000 ton. In 2005 bezette het land nog de 3e plaats, met een export van 771.000 ton. Het land moet nu de kleinere buurlanden Uruguay en Paraguay voor laten gaan. Deze landen exporteerden in 2012 respectievelijk 350.000 en 210.000 ton rundvlees.

Brazilië

Landbouwafdeling Brasília

Kalf gekloond uit vetweefsel

In Brazilië is het eerste kalf geboren dat is gekloond op basis van cellen uit vetweefsel van een volwassen koe. Deze nieuwe techniek voor klonen is uitgevoerd door Embrapa, het onderzoeksinstituut van het Braziliaanse ministerie van Landbouw. Volgens het instituut, dat vier jaar aan de methode heeft gewerkt, is het kalf gezond en ontwikkelt het zich normaal. Deze techniek is al eerder toegepast. Dit is echter de eerste keer dat een dier levend en gezond wordt geboren. Nadat vetweefsel is weggehaald, worden de vetcellen op kweek gezet. Vervolgens worden de cellen geïnjecteerd in een geprepareerde eicel. Het toedienen van elektrische schokken moet

bevorderen dat het embryo zich binnen een week gaat ontwikkelen. Daarna wordt het geïmplant in de draagmoeder. De zwangerschap duurde in dit geval negen maanden en twintig dagen. Het kalf werd via een normale bevalling geboren en woog 35 kilo. De onderzoekers noemen de gelijkenis van het kalfje met de celdonor – zelf twee jaar oud – opvallend.

04 Korte berichten

Achtergrond ethanolcrisis

De recente geschiedenis van ethanol in Brazilië begon toen voormalig president Lula wereldwijd pronkte met uit rietsuiker geproduceerde ethanol als alternatief voor fossiele brandstoffen, een ontwikkeling die de nationale economie zou veranderen. Daarop werd de Braziliaanse vloot aan 'flex' auto's (een auto die zowel op ethanol als op fossiele brandstof rijdt) flink uitgebreid en lag betreding van de Amerikaanse markt – na een flink geschil met lokale producenten en lobbyisten – in het verschiet. Er volgde een verrassende wending: Brazilië bleek onvoldoende ethanol te produceren voor export en de standaard flex auto's werden vooral gevuld

met (de goedkopere) benzine. Aan de andere kant werd de sector tussen 2008-2012 geconfronteerd met sluiting van 40 fabrieken. Vier factoren hebben bijgedragen aan deze crisis: het ontbreken van een langetermijnpolitiek, de rol van (de goedkopere) benzine in economisch beleid, lagere productiviteit (oogstverlies) door de gemechaniseerde oogst van suikerriet en het grillige verloop van het weer in de afgelopen jaren. De als gevolg hogere kosten van ethanol hebben de sector dieper in de financiële problemen gebracht en de productiecapaciteit vermindert.

Verbod EU-rundvlees opgeheven

Het Braziliaanse verbod uit 2001 op de import van rundvlees en fokvee uit de Europese Unie is opgeheven. Brazilië voldoet hiermee aan de regels van de Wereldorganisatie voor Diergezondheid (OIE).

Naast de nationale wet- en regelgeving wordt hard gewerkt aan bilaterale goedkeuringsprocedures en de accreditatie van faciliteiten, vóórdat de import kan worden herstart. De totale EU-voedselexport naar Brazilië vertegenwoordigde een waarde van ongeveer € 1,5 miljard in 2012.

Canada
Landbouwfederatie
Washington, D.C.
Akkerbouwbeurs

Van 6-9 november 2013 vindt in Red Deer, Alberta, de 30e Agri-Tradebeurs plaats. Het is de grootste beurs op het gebied van akkerbouw in West-Canada. Voor bedrijven in

de Nederlandse agribusiness dé gelegenheid om (nieuwe) contacten op te doen in deze sector. In 2012 draaiden de Canadese akkerbouwers een recordomzet en daarom willen zij investeren in nieuwe (landbouw)technieken. Nederlandse deelnemers aan deze beurs kunnen rekenen op ondersteuning van het Nederlandse consulaat in Edmonton. Red Deer ligt ongeveer 150 km ten zuiden van de provinciale hoofdstad Edmonton. Meer informatie: Nederlands consulaat Edmonton, Henk ten Wolde, Economic Consultant, telefoon 001 780 490 5004, 001 780 710 1551 (mobiel Canada) of 06 20 61 80 73 (mobiel Nederland), e-mail h.tenwolde@alberta-holland.com; h.tenwolde@dwcc.eu. Zie ook www.alberta-holland.com.

Chili

Landbouwfederatie Buenos Aires Wageningen UR één jaar in Chili

Eind mei was het precies een jaar geleden dat toenmalig minister van Buitenlandse zaken Rosenthal het Wageningen UR Centre of Excellence in Santiago de Chile opende. Ter ere van de eerste verjaardag waren er diverse activiteiten om dit heugelijke feit te vieren. Een uitgebreide delegatie uit Wageningen onder leiding van rector magnificus Martin Kropff was meerdere dagen aanwezig om het belang dat Wageningen hecht aan de samenwerking met Chili te onderstrepen. Het seminar dat in het teken stond van op kennis gebaseerde innovaties in voedselproductie en -technologie trok meer dan 200 geïnteresseerden. De week werd afgesloten met een workshop over valorisatie van biomassa en een bijeenkomst van Wageningen Alumni. Zie ook www.wur.nl.

Europese Unie

Polen

Landbouwfederatie Warschau Consumentengedrag

Aanbiedingen en uitverkoop zijn erg geliefd bij de Poolse consument. Polen zijn in het algemeen niet trouw aan één supermarkt. Uit onderzoek blijkt dat 25% van de ondervraagde personen op één merk is gericht. Meestal zijn dat personen tussen 20-24 jaar met lagere opleiding. Voor één op drie klanten spelen dergelijke programma's echter geen rol. 71% van de respondenten gaf aan dat uitverkoop en speciale aanbiedingen van groot belang zijn. Uit het onderzoek blijkt voorts dat klanten gedifferentieerd op basis van leeftijd,

geslacht en onderwijs verschillende promoties aantrekkelijk vinden. Vrouwen tussen 20-24 jaar en consumenten met hoger onderwijs zijn het meest gevoelig voor vaste promoties en uitverkoop; mannen, personen tussen 25-34 jaar en mensen met lager onderwijs dan gemiddeld kiezen voor speciale prijzen voor een set van producten. Een promotie van 2+1 gratis is interessant voor vrouwen, personen tussen 15-19 jaar en met een lager onderwijsniveau dan het gemiddelde.

Verenigd Koninkrijk Landbouwfederatie Londen Buy British onder druk

De slechte graanoogst vorig jaar in het Verenigd Koninkrijk zorgt ervoor dat diverse grote merken niet langer hun '100% British' kunnen waarmaken. De producent van voorverpakt brood Hovis, maar ook Weetabix en koekjesfabrikant McVitie's hebben aangegeven dat er onvoldoende Brits graan van hoge kwaliteit beschikbaar is en dat hun producten daarom gemaakt zullen worden met een mengeling van Brits en ingevoerd graan. Dit gaat in tegen de Buy British-trend die de laatste jaren het consumentengedrag mede heeft bepaald. Ook supermarktketen Sainsbury's heeft aangegeven minder producten met een Buy British-logo in de schappen te zullen leggen. In plaats daarvan zal meer nadruk gelegd worden op de duurzaamheid en gezondheids-waarde van producten.

Unilever-ceo meest invloedrijk in Britse supermarktwezen

Paul Polman, ceo van Unilever is door het Britse vakblad The Grocer uitgeroepen tot de

meest invloedrijke persoon in de wereld van de supermarkten. Hij verdringt daarmee Philip Clarke van Tesco van de eerste plaats. De reden voor zijn uitverkiezing is niet alleen de verandering die hij bij Unilever heeft doorgevoerd, maar vooral ook zijn werk achter de schermen. Onder Polman zijn de strategische keuzes minder afhankelijk gemaakt van de wensen van de aandeelhouders. Dat heeft ertoe geleid dat Unilever de moeilijke economische tijden tot dusver relatief goed doorstaat. Verder wordt Polman geroemd om de introductie van zijn tienjarig plan voor duurzaamheid. Naast Polman heeft ook de Nederlander Marc Bolland een plaats in de top 15 gekregen. De ceo van Marks & Spencer staat op nummer 13.

Midden-Oosten

Samenwerkingsfora met Palestina en Israël

Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken is bezig met de oprichting van twee separate bilaterale samenwerkingsfora: één met Israël en één met de Palestijnen. Het overkoepelende thema voor beide fora is innovatie, steeds met een wisselende invalshoek. De eerste editie van het forum met de Palestijnen heeft als thema waterbeheer en voedselzekerheid. De eerste editie van het forum met Israël richt zich op water-

beheer en energie. Naast regeringsconsultaties is het forum vooral gericht op het tot stand brengen of verdiepen van samenwerking tussen Nederlandse en lokale bedrijven en kennisinstellingen. De eerste bijeenkomsten van de fora vinden komend najaar plaats (precieze data worden op korte termijn vastgesteld). Partijen die al in de regio actief zijn of die dat willen worden en aan de fora willen deelnemen, kunnen zich tot uiterlijk 10 juli 2013 opgeven bij Corinne Abbas van het ministerie van Buitenlandse Zaken, e-mail ch.abbas@minbuza.nl.

Platforms landbouw Ethiopië

De Landbouwfederatie Addis Abeba, Ethiopië stimuleert de oprichting van landbouwplatforms in Ethiopië. Zo is sinds vorig jaar al de hand gelegd aan drie platforms voor respectievelijk aardappelen, pluimvee en aquacultuur. Bedoeling van deze platforms is om banken, onderzoekers, overheden, boeren en ondernemers bij elkaar te brengen. Dit opdat concrete investeringsvoorstellen worden ontwikkeld en er binnen de sectoren een dialoog tussen private sector, kennisinstututen en overheden ontstaat. Doelstelling is duurzame verhoging van de output.

Deze platforms worden door de – vanuit de Nederlandse ambassade opgerichte – Agriculture Business Support Facility onder de Kamer van Koophandel te Addis Abeba verder begeleid. Fondsen zijn beschikbaar om jonge Ethiopische ondernemers met briljante plannen maar weinig ervaring te coachen, haalbaarheidsstudies te verrichten en via de KvK en andere kanalen mogelijke knelpunten op een geclusterde wijze met de overheid te bespreken.

De Landbouwfederatie zal clustering van Nederlandse en Ethiopische partijen zoveel mogelijk bevorderen. Nederlandse partijen krijgen een kans om hun netwerk in Ethiopië goed in te richten en te consolideren. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de KvK na drie jaar verdere ondersteuning van de sectoren zelf ter hand gaat nemen. Meer informatie bij de Landbouwfederatie Addis Abeba: add-lnv@minbuza.nl.

verwerkte aardappelproducten in Brazilië jaarlijks met 7 tot 8%. Maar de klimatologische omstandigheden zijn in grote delen van Brazilië niet geschikt voor aardappelen, omdat het te (sub)tropisch is. Ook zijn de gebruikte technieken voor potten, oogsten, opslag en verwerking veelal verouderd. Het is dus niet verwonderlijk dat een aanzienlijk deel van de in Brazilië geconsumeerde aardappelproducten geproduceerd wordt in buurland Argentinië. Per vrachtwagen gaat de ingevroren friet vervolgens naar de grote buur.

Meestal gaat dat goed, maar vorig jaar was de grens tussen beide landen plotseling dicht. Samenwerking van landen binnen Mercosur verloopt niet altijd vlot, en is zeker niet te vergelijken met de EU. Omdat Argentinië vorig jaar een tijdelijk importverbod had van koelkasten uit Brazilië om de eigen industrie te beschermen, reageerde Brazilië door andere producten te weren, waaronder ingevroren friet. Na enkele weken was het probleem opgelost, maar het is een realiteit die zo weer actueel kan worden.

Verbetering keten

Hoewel de productieomstandigheden voor aardappelen in Argentinië dus zeer goed zijn, bestond er echter bij Farm Frites onvrede over de kwaliteit van de bij de fabriek in Buenos Aires aangeleverde aardappelen. Sterk uiteenlopende groottes, aardappelen met veel groen, en beschadigingen door oogst en transport. Kortom: er viel nog veel te verbeteren. Zo ontstond twee jaar geleden het idee om samen met Argentijnse counterparts meer Nederlandse kennis en technologie te introduceren, in alle schakels van de aardappelketen: grondbewerking, pootgoed, poot- en oogstmachines, transportbanden en opslag.

Na een marktanalyse in opdracht van de Landbouwafdeling en een handelsmissie naar Argentinië met 12 bedrijven en kennisinstellingen, bleek er voldoende animo en potentieel om gezamenlijk een meerjarig traject in te gaan om met behulp van Nederlandse kennis en technologie de kwaliteit van de productie naar een hoger niveau te brengen. Het door Agentschap NL ondersteunde zg@there-programma 'GITAH Papa' werd geboren: de Argentijns-Nederlandse groep voor technologische uitwisseling in de aardappelsector.

Argentinieren consumeren gemiddeld 60 kg aardappelen per jaar.

GITAH Papa loopt

Nu lopen er verschillende demonstratieprojecten, met pootgoed uit Nederland om de teelt en de kwaliteit van de geoogste aardappelen te verbeteren. Zo zijn er begin juni een workshop en een velddag over de optimalisatie van de pootaardappelsector georganiseerd, waar spelers vanuit Nederland (Wageningen UR, Farm Frites, APH) en Argentinië (Inase, Inta en de voornaamste producenten van pootaardappelen) aanwezig waren. Men bestudeerde uit Nederland geïmporteerd, gekalibreerd en ongesneden pootgoed en besprak de toekomst van de sector. Ook is er samenwerking op het gebied van consumentenverpakkingen.

Het project kent bovendien een component kennisoverdracht en training. In augustus gaan acht Argentijnen voor drie weken naar Nederland om getraind te worden in alle aspecten van de aardappelteelt, -oogst en -opslag. Huub Schepers van Wageningen UR coördineert dat onderdeel. “Na een intensieve selectie van kandidaten hebben wij Argentijnen uitgekozen uit de verschillende teeltgebieden, die werkzaam zijn bij verschillende bedrijven en instellingen”, aldus Schepers. “Ze zijn alle acht heel enthousiast en na de training in Nederland gaan deze trainers een kring van andere trainers om zich heen opbouwen, om zo de nieuw verworven aardappelkennis zo goed mogelijk in Argentinië te verspreiden. Ook in het onderwijs zullen zij actief zijn, om meer aardappelkennis in het lesprogramma aan te bieden”.

Machines en apparatuur

Nederlandse producenten van landbouwmachines, zoals de bedrijven vertegenwoordigd in de APH Groep, profiteren rechtstreeks van de GITAH-samenwerking, en van de toenemende vraag naar de kwalitatief goede Nederlandse machines voor grondbewerking, poten en rooien. Pepijn Verhey, de in Buenos Aires woonachtige directeur van de APH Groep voor Latijns-Amerika, bevestigt dat. “Daar waar import in Argentinië voor veel producten moeilijker of zelfs onmogelijk is geworden, vinden dit soort machines nog steeds hun weg

‘De mooiste gronden ter wereld om aardappelen te produceren’

naar de Argentijnse klant. Importeren is lastig en vergt veel papierwerk en geduld, maar ook in de eerste maanden van 2013 hebben we al weer meerdere machines verkocht.” Of het nu gaat om aardappelrooiers van De Wulf of grondbewerkingsmachines van Baselier, met de juiste voorbereiding vindt import plaats in Argentinië.

Een vergelijkbaar geluid laat Walter Hernandez horen, de grootste aardappelteler van Argentinië. Hernandez produceert op 2000 hectare in de buurt van het dorpje Otamendi, zo’n vijf uur rijden ten zuiden van de hoofdstad Buenos Aires. In het kleine kantoorje naast een prachtige nieuwe opslagloods vol Nederlandse machines en

installaties, licht Hernandez toe dat niet alle grond zijn eigendom is. Het overgrote deel huurt hij, een systeem dat heel gebruikelijk is in Argentinië. En omdat hij jaarlijks andere stukken huurt, heeft hij automatisch de nodige rotatie en wordt uitputting van de grond voorkomen. Hernandez is een tevreden man, en vindt dat ondanks de negatieve verhalen in de pers over de economische ontwikkelingen in Argentinië, het land er beter voor staat dan in de afgelopen 20 jaar.

Tijdens een rondleiding over het bedrijf waan je je bijna in Nederland. De mooie en nieuwe installaties getuigen van visie, vakmanschap en professionaliteit. En vrijwel alle apparatuur is geïmporteerd uit Nederland: van transportbanden van Miedema tot de automatische klimaatcontrole van Tolsma bij de opslag. Hernandez produceert ook pootaardappelen op een oppervlakte van 600 hectare. Een deel daarvan gaat naar Brazilië. “De Argentijnse overheid eist dat, als je iets wilt importeren, je voor een minstens even grote waarde moet exporteren. Gezien onze export van pootaardappelen, kunnen wij dus zonder al te veel problemen deze machines uit Nederland importeren.”

GITAH Papa loopt door tot volgend jaar. Door training en technologieoverdracht dragen Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen bij aan de ketenverbetering in de aardappelsector in Argentinië. Dat is goed voor Argentinië en goed voor Nederland.

Bart Vrolijk,
Landbouwraad Buenos Aires

11 vragen aan

Arie Veldhuizen
Landbouwråd
in New Delhi

Het ministerie van EZ heeft ruim 50 afdelingen in evenzoveel landen waar landbouwråden en -attaché(e)s actief zijn. Elke maand maken we kennis met een van onze verre landbouwmedewerkers.

1. Hoe bent u in dit werk terechtgekomen?

Dat is een lang verhaal, ik ben ooit begonnen als slager. Maar dit is wel de leukste baan die ik ooit heb gehad.

2. Wat zou iedereen moeten weten over uw werkgebied?

India is een land in ontwikkeling. Het is de grootste democratie ter wereld en zeer divers met zijn verschillende culturen, talen en religies. Dat is fantastisch, maar maakt het wel lastig om snel sprongen vooruit te maken. Als je zaken wilt doen in India, moet je beschikken over uithoudingsvermogen en inzicht. Maar daar krijg je dan ook wel wat voor terug. Respect en transparantie zijn sleutelwoorden.

3. Wanneer denkt u 'dit is een mooie dag'?

Iedere dag gaat de zon weer op en kun je opnieuw beginnen. Dus iedere dag is een mooie dag.

4. Wat is uw grootste bron van ergernis?

Geen commentaar, want ik kijk meestal alleen maar vooruit. Dat kan soms overigens wel een valkuil zijn.

5. Voor wie heeft u bewondering?

Voor al die Nederlandse ondernemers die er steeds weer op uit gaan om nieuwe markten te ontdekken. De Nederlandse no-nonsense handelsmentaliteit is uniek in de wereld. Laten we dat vooral vasthouden.

6. Welke sector laat hier absoluut kansen liggen?

Geen één sector! Als er kansen zijn, worden die gepakt is mijn ervaring. En in India liggen die kansen er absoluut. Maar een lange adem is wel noodzakelijk.

7. Hoe staat het met duurzaam ondernemen in uw regio?

Dat zou beter kunnen, maar vergeet niet dat India op dit moment andere prioriteiten heeft. Zoals het op orde brengen van de voedselketen en de ontwikkeling van de agrosector. Honger is hier een groot probleem! Er wonen hier 1,3 miljard mensen waarvan er 800.000 niet genoeg te eten hebben. En India is erop gebrand om zelfvoorzienend te worden. Nederlandse kennis en technologie kan hierbij een grote rol vervullen. Dus... pak die kansen, is mijn advies.

8. Wat kan er op uw werkterrein beslist beter?

Nederland en India zijn twee totaal verschillende culturen. Om toch succesvol te kunnen zijn, zou het daarom mooi zijn als we als Nederlanders nog meer gaan denken in de mindset van de klant (want die is toch koning?). Er is hier zoveel te doen, dat ik denk dat de Nederlandse capaciteit niet toereikend is om deze immense markt in India te ontwikkelen. Misschien samen met Europese partners eens zien of we stappen vooruit kunnen maken?

9. Welk lokaal gerecht is uw favoriet?

Boterkip (murrgh makhani).

10. Met wie zou u een avond op stap willen?

Met mijn mooie en lieve vrouw Gaby, want daar heb ik de laatste tijd veel te weinig tijd voor.

11. Wat is uw sleutelwoord voor de toekomst?

Export! Nederland is een export- en handelsland. Laten we dat vooral beseffen en niet in ons kikkerlandje elkaar met argusogen bekijken. Laten we met elkaar onze krachten bundelen en de ramen opengooien, want dan kunnen we de hele wereld aan. Ik help daar graag aan mee.

in Transsylvanië; de grote melkveehouderijen vooral in de Donauvallei.

Structuur

Door de versnippering van het areaal kent Roemenië absoluut gezien meer houders van melkquota dan alle EU-landen samen. In de Transsylvaanse dorpen wordt het melkvee gezamenlijk geweid op vaak collectieve weidegronden; het melken vindt individueel plaats en de melk wordt afgeleverd bij een centrale melktank in het dorp. De zuivelverwerkers zijn eigenaar van de tank en halen de melk één- à tweemaal per dag op.

Op 1 april 2012 kende Roemenië 702.000 geregistreerde melkveehouders; hiervan waren evenwel 700.000 kleine boeren met minder dan 30 koeien. Van het totaal heeft meer dan 90% slechts 2 à 3 koeien! Gezamenlijk produceert deze groep 85% van de nationale melkproductie. Deze kleine bedrijfjes vertegenwoordigen een belangrijk deel van het electoraat en zijn daarmee dus relevant voor de regering. Daarnaast zijn deze kleine boertjes de basis voor de sociale structuur in de dorpen; valt deze economische activiteit door schaalvergroting weg, dan ontstaan spookdorpen en ontvolkt het platteland.

Naast de extreem kleine bedrijfjes, is er ook een aantal grote efficiënte melkveehouderijen van de grond gekomen. Er zijn ruim 300 bedrijven met meer dan 100 melkkoeien; zij hebben in totaal ongeveer 50.000 koeien. Een aantal van deze grote bedrijven is in handen van Nederlandse boeren. Eind april werd in de

regio Brasov de eerste melkrobot in gebruik genomen, geleverd door Lely uit Maassluis.

Ook de verwerking is na de omwenteling uiteraard geprivatiseerd; diverse grote internationale spelers zoals Danone, Hochland, Lactalis en Friesland Campina hebben zich hier gevestigd. Daarnaast zijn er nog circa 170 traditionele kleinere zuivelverwerkers actief. Een karakteristiek van de zuivelmarkt is dat de grootste speler (Danone) een marktaandeel van ongeveer 10% bezit; de tien grootse spelers hebben samen 50% van de markt in handen. Het moge duidelijk zijn dat een verdere consolidatie voor de hand ligt. Dat is waarschijnlijk ook de achtergrond voor de investering van het Amerikaanse bedrijf Sigma-Blayzer in top-tien speler Covalact, waarmee Campina tot de fusie met Friesland een samenwerkingsrelatie had.

'90% van de boeren heeft 2 of 3 koeien; zij produceren 85% van de nationale melkproductie'

Kansen en bedreigingen

Het naderende vervallen van de EU-melkquotering biedt enerzijds ruimte voor expansie van de melkproductie in Roemenië, anderzijds kan de aanvoer van relatief goedkope melk uit andere EU-landen toenemen. Zonder uitvoering van een adequaat beleid ligt een negatief scenario het meest voor de hand.

Roemenië kent lage grondprijzen (€ 2500-3000 per hectare), lage loonkosten (25% van het Nederlandse peil) en een zeer goede voederbasis (zowel ruw voer als krachtvoer). Kortom, een uitgangspositie waarop je een efficiënte melkveehouderij kunt bouwen.

De huidige Roemeense, kleinschalige melkveehouderij kan evenals de kleinschalige, traditionele verwerking niet voldoen aan de EU-richtlijn inzake melkwaliteit en -hygiëne. De verkregen toestemming om af te wijken (derogatie) loopt eind dit jaar af. Als hiervoor geen oplossing wordt gevonden, verdwijnt een deel van deze productie en verwerking als gevolg in het grijze circuit. De omschakeling van de kleinschalige veehouderij is niet alleen een technisch, maar vooral ook een sociaal probleem. De kleine boeren zijn gemiddeld 60+ en voor hen zijn de inkomsten uit landbouw hun bestaanszekerheid. Een klein staatspensioen zou een oplossing kunnen zijn, maar de boeren hebben weinig vertrouwen in de staat, op basis van hun ervaring in het verleden.

De vorming van coöperaties zou een andere uitweg zijn, maar ook hier heeft de geschiedenis een negatieve beeldvorming meegebracht. Misschien kan de bestaande collectieve beweiding toch als startpunt dienen voor zo'n samenwerking.

*Reinder Schaap,
Landbouwrapraad Boekarest*

Verantwoorde vis uit Vietnam

Joost Oorthuizen
Algemeen directeur
Initiatief Duurzame Handel

Een koe staat en een vis drijft. Dit lijkt misschien een onbetekenende kleuterwijsheid, maar in verband met duurzame voedselproductie is het een belangwekkende constatering. Het staan en lopen van een koe kost veel meer energie dan het drijven en zwemmen van een vis. Dientengevolge is de voedselconversie van een vis, en vooral van tropische vis, veel gunstiger dan die van een koe. Het scheelt een factor drie. Daarmee is viskweek een efficiënte manier van hoogwaardige eiwitproductie. En dat is met een groeiende wereldbevolking goed nieuws.

Pangasius is van de vissen een gemakkelijk te kweken tropische soort. Toen de vraag naar goedkope (kweek)vis in Europa en de Verenigde Staten groeide, explodeerde in Vietnam dientengevolge de kweek van pangasius. De ongebreidelde groei ging gepaard met groeiende duurzaamheidsproblemen zoals watervervuiling en te veel gebruik van antibiotica. Die problemen werden zo serieus dat het Wereld Natuur Fonds de vis in de ban deed. Een zeer kritische, Duitse documentaire over pangasius deed de rest. Binnen een jaar zakte de vraag in Europa met bijna 25% in.

Dat was in 2011 de spreekwoordelijke *wake-up call* voor de Vietnamese overheid. Had die de verschillende duurzaamheidsinitiatieven van onder andere IDH en het Wereld Natuur Fonds tot dan op afstand gehouden, nu wilde zij volop meewerken. Met als gevolg dat IDH een publiek-privaat partnerschap kon opzetten waarbij de Vietnamese overheid, de Vietnamese brancheorganisatie van pangasiuskwekers en handelaren, WNF, IDH en een aantal Europese pangasiushandelaren de handen ineensloegen om de problemen snel en efficiënt op te pakken. En Nederlandse handelaren als QUEENS, Seafood Connection, Mayonna en Anova betaalden mee aan de training van hun toeleveranciers om zo snel mogelijk te voldoen aan de ASC-normen voor verantwoorde viskweek: de ASC Accelerator.

Voor IDH is de duurzame transformatie van de pangasiussector in Vietnam een schoolvoorbeeld van de enorme kracht en schaalgrootte die publiek-private partnerschappen kunnen ontwikkelen. De randvoorwaarden die de Vietnamese overheid organiseerde, gecombineerd met de drive en investeringen van een groep geëngageerde mkb-ondernemers, samen met de kennis en kunde van vakbekwame nog's met ASC als geloofwaardige standaard, hebben samen tot een ongelooflijke prestatie geleid.

Aan het einde van dit jaar zal 25% van de pangasiussector in Vietnam ASC- of gelijkwaardig gecertificeerd zijn. Dat zal in nog geen anderhalf jaar na het beschikbaar komen van de standaard bereikt zijn! Het kan dus, en het kan dus ook zo snel als we de handen ineenslaan en efficiënt samenwerken. Dat is niet alleen goed nieuws voor de pangasiussector in Vietnam, het bewijst ook dat verantwoorde, grootschalige productie van hoogwaardig eiwit mogelijk is, en dat is goed nieuws voor iedereen. Waar de Pangasius-export in zijn geheel nog behoorlijke problemen heeft, groeit het duurzame deel in 2013 heel hard.

Om de 25%-mijlpaal te vieren, gaan we in november een documentaire uitbrengen over deze transformatie en houden we een persconferentie met alle betrokkenen. Als u meer wilt weten over duurzame vis en partnerschappen van mkb-ondernemers met buitenlandse overheden, dan bent u nu alvast van harte uitgenodigd!

Berichten Buitenland online

De vindbaarheid van Berichten Buitenland op www.rijksoverheid.nl is verbeterd.

Voortaan kunt op www.rijksoverheid.nl/berichtenbuitenland de pdf en tekstversie van elk nummer terugvinden.

Kenia

Het Nederlandse bedrijf BLGG, expert in analyse van bodem, veevoer en gewassen, gaat een vestiging openen in Kenia. “Dat doen ze niet vanwege corporate social responsibility, maar omdat ze het als kernactiviteit zien”, zegt Anton Jansen, agribusiness-adviseur van SNV in Kenia. Ook Friesland Campina kijkt naar Oost-Afrika als een mogelijke markt. Het is Jansen’s overtuiging dat dit soort initiatieven de veehouderij ter plaatse een enorme impuls kunnen geven. “Door structurele aanwezigheid van Nederlandse bedrijven kan de markt zich ontwikkelen. Wij kunnen als ngo met kennis van de dynamiek van de markt en met onze lokale netwerken buitenlandse investeerders wegwijs maken.”

China

In de provincie Henan (China) geven boeren maïsstro aan hun koeien. Door de slecht verteerbare stengels blijft de melkopbrengst ver onder het potentieel van de koeien. “Door het veevoer te verrijken met verhakselde maïskolven en korrels en dit als kuilvoer (silage) op te slaan, is de melkgift met sprongen gestegen”, vertelt Kees de Koning, manager van het (inter)nationale innovatie- en onderzoekscentrum voor de zuivelketen Dairy Campus. Hij voerde deze proef enkele jaren geleden uit in samenwerking met de Landbouwrapport Peking.

Het is niet bepaald moeilijke wetenschap waarmee de productie kan verbeteren. “Eenvoudige zaken als beter veevoer en water, hygiëne, meer aandacht voor diergezondheid en ventilatie van de stallen doen wonderen”, aldus De Koning. De Chinese boeren worden in good practices getraind door hun collega’s, in samenwerking met Chinese kennisinstellingen. De Chinese trainers worden op hun beurt getraind door de Dairy Campus in Nederland.

Steinfeld en Pierre Gerber van de FAO. Dat komt doordat de toename van koeien, schapen en geiten leidt tot overbegrazing en degradatie van grasland. Ze maken ook aanspraak op de steeds krappere fosfaatvoorraden (kunstmest). Alsof dat nog niet genoeg is, draagt de veehouderij ook nog bij aan de teloorgang van biodiversiteit, aldus de sombere opsomming van de FAO.

‘Veel landen zoeken al contact met Nederlandse agro-bedrijfsleven’

Kansen

Er liggen volgens de FAO echter grote kansen om de problemen aan te pakken en daarmee ook kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven om een positieve bijdrage te leveren aan het wereldvoedselvraagstuk. “We staan voor de uitdaging om tweemaal zoveel te produceren met tweemaal minder milieubelasting”, zegt Martin Scholten, directeur van de Animal Science Group van Wageningen UR. Met de expertise en ervaring van de Nederlandse

veeteelt moet het inlossen van deze opgave tot de mogelijkheden behoren, zegt Scholten. Naast de twee prominente vertegenwoordigers van de FAO was Scholten spreker op het symposium ‘internationale kansen bij verduurzaming van de veehouderij’ dat begin mei in Ede werd georganiseerd door het ministerie van Economische Zaken en Wageningen UR.

‘Duurzame intensivering’ is het sleutelbegrip om de problemen te lijf te gaan. Efficiënte veevoerproductie, meer en beter voeren in combinatie met betere verzorging leidt in veel landen in de wereld tot een enorme verbetering die goed is voor de portemonnee, het milieu en het welzijn van het dier. Beter beheer van de mest levert economisch rendement en tegelijk milieuvoordeel op en met verbetering van grasland wordt ook koolstof in de bodem vastgelegd. Zeker nu het nationale beleid ontwikkelingssamenwerking meer koppelt aan handel, liggen er mooie kansen voor de Nederlandse agribusiness (zie kader Livestock, the World, and the Dutch).

Nederland is prominent lid van de zogeheten Livestock Dialogue (Global Agenda of Action),

waarin tientallen landen samenwerken om met de beste inzichten de productiviteit te verbeteren. Bedrijfsleven, publieke sector, wetenschappers en ngo’s werken hier samen aan verduurzaming van de veehouderij. Vast staat dat daarbij niet één aanpak overal toepasbaar is. Het gaat om maatwerk, dat er voor een bepaalde regio in Afrika heel anders uitziet dan voor een regio in Azië.

Duurzame samenwerking

Veel landen zoeken zelf al in toenemende mate contact met het Nederlandse agro-bedrijfsleven, meldt Roald Lapperre, plaatsvervangend directeur-generaal Agro van het ministerie van Economische Zaken. “India is nu al de grootste zuivelproducent ter wereld en heeft een duidelijk plan om in het komende decennium een verdubbeling van de productie te bewerkstelligen. Ze kiezen voor samenwerking met Nederland om dit goed en duurzaam te doen”, aldus Lapperre.

En er is meer. China en Zuid-Korea staan op de stoep om de verwerking van mest te verduurzamen. Ethiopië waardeert de Nederlandse hulp bij de opbouw van haar pluimveesector. Algerije ontwikkelt samen met Nederland een

De Nederlandse agrosector kan met haar kennis en kunde inspelen op de scenario's die de FAO schetst.

aantal voorbeeldbedrijven en ook het recente staatsbezoek van president Kikwete van Tanzania mag model staan voor de grote belangstelling, aldus Lapperre. “De president wilde per se een Nederlandse melkveehouder bezoeken en geïnformeerd worden over hoe Nederland Tanzania kan helpen de melkvee-sector te ontwikkelen.”

Ook Leon Marchal, manager van het Nutrition&Innovation Centre van veevoer-coöperatie ForFarmers Group, ziet internationale kansen voor de Nederlandse mengvoersektor, gecombineerd met verantwoorde inkoop en export van kennis over duurzaam veevoer. “De verantwoorde inkoop van soja, palmolie en melasse wordt steeds belangrijker. Het vee zal bovendien steeds meer dynamisch worden gevoerd, dat wil zeggen toegespitst op de behoefte van het individuele dier”, aldus Marchal.

Friesland Campina, met een omzet van bijna € 10 miljard per jaar een wereldspeler op gebied van zuivelproducten, wil eveneens bijdragen aan duurzame economische groei. “Dat is voor ons met name in Azië en Afrika van belang, want wij realiseren daar nu al

respectievelijk € 2,3 en € 1,1 miljard van onze omzet”, zegt duurzaamheidsmanager Jaap Petraeus.

Reductie van het gebruik van antibiotica, minder mastitis en klauwziekten en een verbeterde mineralenbalans staan op het lijstje van Friesland Campina. Petraeus wijst

op het belang van het denken in de hele veehouderijketen. “Klanten in het Westen, maar ook elders, willen steeds meer duurzame zuivel. Nederlandse bedrijven kunnen daarin veel voor elkaar krijgen.”

René Didde

Het rapport *Livestock, the World, and the Dutch*

Nederlandse bedrijven kunnen een belangrijke rol spelen in verbeterde efficiëntie van veehouderijsystemen in de wereld. Dat blijkt uit een quick scan die Wageningen UR uitvoerde in negen landen. Het gaat om de ‘BRIC-landen’ Rusland en China, de Next 11-landen Zuid-Korea, Vietnam, Indonesië, Turkije en Mexico, en de ontwikkelingslanden Ethiopië en Kenia. Als veehouders zich meer op de markt richten, ontstaan er kansen voor verwerkers en handelaars in de hele agroketen. Nederlandse bedrijven kunnen kennis en technologie overdragen op gebied van veevoer, vee, kunstmatige inseminatie, mestverwerking, bodem en water, diergezondheidszorg, voorlichting en financiële diensten, maar de kansen liggen met name bij oplossingen voor meer complexe problemen. Betrek kleinschalige producenten en ontwikkel capaciteit op lokaal niveau, concludeert het rapport.

Rapporten zijn te downloaden via de link: <http://edepot.wur.nl/257004> (hoofdrapport) en <http://edepot.wur.nl/257005> (landenrapporten)

Zie ook www.livestockdialogue.org en www.globalresearchalliance.org

••••• Nederland kent op het gebied van de food- en agribusines een succesvolle export van basisproducten en verwerkte producten. Sommige exportproducten worden slechts onder de microscoop zichtbaar. Microeos ontwikkelt, produceert en exporteert vriendelijke vijanden van soms dodelijke bacteriën en voert oorlog op de kleinste schaal in de voedselproductie.

LISTEX™, de anti-bacterie

Voedselproducenten kampen met venijnige bacteriën, zoals de *Listeria monocytogenes*. Dit monster is verantwoordelijk voor grote problemen in rauw en kant-en-klaar vlees, gevogelte, vis, schaaldieren en zuivelproducten. Gelukkig hanteert de hoogwaardige fabrikant een strenge controle en wordt een besmetting in de regel ontdekt. De hele productie wordt vervolgens vernietigd. Goed voor de consument, die eraan onderdoor had kunnen gaan.

Listeria monocytogenes kan listeriosis veroorzaken, een ziekte die in ongeveer 25% van de gevallen fataal is. Het is de meest dodelijke voedselvergiftiging. Het tumult rond het constateren van de bacterie in de productie, de kosten voor alle extra handelingen en procedures en ten slotte het verlies van de grondstoffen waarin werd geïnvesteerd, wil de branche graag voorkomen. Een hardnekkige en kostenverslindende bacterie, die *Listeria*. Hij is bestand tegen zout, nitriet, droogte en hoge zuurgraden en in staat zich zelfs bij lage temperaturen te vermenigvuldigen. In veel landen, zoals de VS en Australië geldt 'zero tolerance' tegen elke aanwijzing van een besmetting. De voedselindustrie is gewaarschuwd.

Ook op dit microscopische strijdtoneel toont Nederland zich een ondernemende partner. In Wageningen huist Microeos, een Nederlandse onderneming die gespecialiseerd is in fagen-technologie. Daarmee kan voor het eerst gericht de ongewenste *Listeria*-bacterie worden aangepakt. Export zonder containers. Mr. Mark L. Offerhaus, CEO van Microeos: "Wij leveren flesjes met een concentraat af. Dat wordt met water 100 keer verdund en kan tijdens de productie eenvoudig worden toegediend, liefst zo vroeg mogelijk in het proces. Dan voorkom je direct bacterie-uitgroei."

Fagen

Fagen, zegt u? Jawel, de natuurlijke vijand van onze belagers, de ziekte veroorzakende bacteriën. Fagen vreten bacteriën met huid en haar op en zijn zelf totaal ongevaarlijk. Een logische bondgenoot om in te zetten tegen schadelijke bacteriën als de *Listeria monocytogenes*. Dat is precies wat Microeos voor een groot aantal afnemers in de mondiale voedselindustrie doet en het bedrijf behaalt daarmee inmiddels een gezonde omzet.

Fagen verslinden elke twee dagen zo'n beetje de helft van het immer doorgroeiende bacterievolumen in deze wereld. Je zou zeggen: zet overal fagen in en we zijn van die ellendige bacteriën af. Alle mensen blij, voedselindustrie succesvol en overheden gerustgesteld.

Maar dat gaat zo maar niet. Antibiotica met een breed spectrum kunnen gevarieerd samengestelde legers van bacteriën aan, fagen niet. Elke bacterie erkent in één bepaalde faag zijn meerdere. Dus moet je per ongewenste bacterie de bijbehorende vijandelijke faag vinden en die massaal produceren en gericht inzetten.

Met LISTEX weet Microeos de *Listeria monocytogenes* te elimineren en levert zo een belangrijke bijdrage aan voedselveiligheid van de afnemers. Het bedrijf werkt samen met topinstituten en vanuit haar ultramoderne Phage Technology Centre in de Food en Agri Valleys van Wageningen stelselmatig aan de bestrijding van andere bacteriën.

SALMONELEX™ gaat de *Salmonella* in de voedselketen te lijf. Belangrijk werk waar miljoenen consumenten van profiteren. Voorkomen van bacteriën in de voedselproductie is beter dan genezen van de patiënten die er door kunnen ontstaan. Zeker nu de wereld zich bewust wordt van de groeiende resistentie tegen antibiotica kan een flinke dosis preventie geen kwaad.

Inmiddels worden producten als GLADSKIN ook in medische kringen ingezet tegen rosacea (gekenmerkt door rode wangen en neus), acne en eczeem. Offerhaus: "De irritatie van eczeem kan nu opmerkelijk anders worden aangepakt. We zijn oprecht blij met de prima resultaten en we gaan langs deze weg nog meer pijnlijke aandoeningen aanpakken."

Menslievend

Ruim één miljoen mensen met bacteriële infecties profiteerden al van fagentechnologie in de bestrijding van bacteriële infecties. Dagelijks zijn specifieke fagen van Microeos in de voedselproductie actief om schadelijke ziekteverwekkers in de voedselketen te vernietigen en zodoende miljoenen mensen van besmetting te vrijwaren. Is dat menslievende export of niet?

www.microeos.com

18 Landbouwraden in het buitenland (www.landbouwraden.nl)

AFRIKA

Addis Abeba

Werkgebied: Ethiopië
Dhr. mr. J.L.M. van den Heuvel,
Landbouwrade
T (00-251) 113.711.100 ext. 205
E add-lnv@minbuza.nl
I <http://ethiopia.nlembassy.org>

Nairobi

Werkgebied: Kenia, Oeganda,
Tanzania, tevens voor UNEP
Dhr. mr. W.J. Wolff, Landbouwrade
T (00-254) 20.4450.137
E nai-lnv@minbuza.nl
I <http://kenia.nlembassy.org>

Pretoria

Werkgebied: Zuid-Afrika,
Zambia, Mozambique
Dhr. drs. N. Schelling, Landbouwrade
T (00-27) 12.425.4570/2/3
E pre-lnv@minbuza.nl
I <http://zuidafrika.nlembassy.org>

Kigali

Werkgebied: Rwanda en Burundi
Mw. ir. J.T.C.G. Muffels, Landbouwrade
T (00-250) 280280281
E kig-lnv@minbuza.nl
I <http://rwanda.nlembassy.org>

Rabat

Werkgebied: Marokko,
Tunesië, Algerije en Libië
Mw. I. Hardenberg, Landbouwrade
T (00-212) 537219613
E rab-lnv@minbuza.nl
I <http://marokko.nlembassy.org>

Algiers (Landbouwsteunpunt, valt onder Rabat)

Dhr. K. Benchaalal,
Agricultural assistant
T (00-213) 21.92.28.28
E alg-lnv@minbuza.nl
I <http://algerije.nlembassy.org>

AMERIKA

Brasília

Werkgebied: Brazilië
Mw. ir. P.M.B. de Vries-van Loon,
Landbouwrade
T (00-55) 61.3961.3208
E bra-lnv@minbuza.nl
I <http://brazilie.nlembassy.org>

São Paulo (Landbouwsteunpunt, valt onder Brasília)

Mw. F.E. Heering,
Agricultural assistant
T (00-55) 11.3811.3300
T (00-55) 11.3811.3313
E sao-lnv@minbuza.nl
I <http://saopaulo.nlconsulaat.org>

Buenos Aires

Werkgebied: Argentinië,
Chili, Uruguay, Paraguay
Dhr. ir. B. Vrolijk, Landbouwrade
T (00-54) 11.4338.0090
E fue-lnv@minbuza.nl
I <http://argentinie.nlembassy.org>
Twitter @bartvrolijk

Mexico

Werkgebied: Mexico, Cuba
Mw. ir. G.J.G.M. Nuytens-Vaarkamp,
Landbouwrade
T (00-52) 55.110.56560
E mex-lnv@minbuza.nl
I <http://mexico.nlembassy.org>
Twitter @GabrielleMexico

Washington

Werkgebied: Verenigde Staten
van Amerika (incl. Puerto Rico),
Canada, tevens Wereldbank
Dhr. drs. M.W.M. Olde Monnikhof,
Landbouwrade
T (00-1) 202.274.2716
E was-lnv@minbuza.nl
I <http://dc.the-netherlands.org>
I www.hollandfoodpartner.com
Twitter @oldemonnikhof

AZIË

Hanoi

Werkgebied: Thailand en Vietnam
Mw. mr. drs. D. Demison,
Landbouwrade
T (00-84) 43.8315.650 ext. 220
E han-lnv@minbuza.nl
I <http://nl.hollandinvietnam.org>
Twitter @daphnedemison

Bangkok (Landbouwsteunpunt, valt onder Hanoi)

Dhr. S. Chantachitpreecha,
Agricultural Assistant
T (00-66) 2.309.5290
E ban-lnv@minbuza.nl
I <http://thailand.nlembassy.org>

Jakarta

Werkgebied: Indonesië, Singapore,
Malesië, tevens voor Association of
South-East Asean Nations (ASEAN)
Dhr. ir. J.F. Rummenie, Landbouwrade
T (00-62) 21.524.1032/48
T (00-62) 21.525.1515
E jak-lnv@minbuza.nl
I <http://indonesie.nlembassy.org>

Kuala Lumpur (Landbouwsteunpunt, valt onder Jakarta)

Vacature, Agricultural assistant
T (00-60) 3.2168.2600
E kll-lnv@minbuza.nl
I <http://maleisie.nlembassy.org>

Singapore (Landbouwsteunpunt, valt onder Jakarta)

Vacature, Agricultural assistant
T (00-65) 6739.1121
E sin-lnv@minbuza.nl
I <http://singapore.nlembassy.org>

New Delhi

Werkgebied: India, Sri Lanka, Nepal
Dhr. A. Veldhuizen, MBA,
Landbouwrade
T (00-91) 11.24.197.605
E nde-lnv@minbuza.nl
I <http://india.nlembassy.org>
Twitter @ArieVeldhuizen

Peking

Werkgebied: Volksrepubliek China,
(incl. Hong Kong) en Mongolië
Dhr. ir. M. Overheul, Landbouwrade
Dhr. drs. E.A.A.C. Gemmeke, Raad
voor veterinaire en fytosanitaire
aangelegenheden
T (00-86) 10.8532.0260
E pek-lnv@minbuza.nl
I <http://china.nlembassy.org>

Hong Kong SAR (Landbouwsteunpunt, valt onder Peking)

Mw. M.P.C. Ng, Agricultural assistant
T (00-852) 2599 9227
E nlhonagr@netherlands-cg.org.hk
I www.hollandinhongkong.org

Shanghai (Landbouwsteunpunt, valt onder Peking)

Dhr. N. Hong, Agricultural assistant
T (00-86) 21.22.087229
E sha-lnv@minbuza.nl
I <http://shanghai.nlconsulaat.org>

Seoul

Werkgebied: Republiek Korea
en Taiwan
Dhr. ir. O.T.J. Stiekema, Landbouwrade
T (00-82) 2.311.8670
E seo-lnv@minbuza.nl
I <http://zuidkorea.nlembassy.org>

Taipeh (Landbouwsteunpunt, valt onder Seoul)

Mw. J. Huang, Agricultural assistant
T (00-886) 2.2715 6728
E joannehuang@ntio.org.tw
I www.ntio.org.tw

Tokyo

Werkgebied: Japan
Mw. drs. C.M. Heijdra, Landbouwrade
T (00-81) 3.5776.5490
E tok-lnv@minbuza.nl
I <http://japan.nlembassy.org>
Twitter @cindyheijdra

EUROPESE UNIE

Berlijn

Werkgebied: Duitsland en
Zwitserland;
Denemarken, Noorwegen en
Zweden i.s.m. Kopenhagen
Dhr. ir. A.C. van Arnhem,
Landbouwrade
Mw. ir. K.L. Westra, Landbouwwattachée
T (00-49) 30.2095.6480
E bln-lnv@minbuza.nl
I <http://bln.niederlandeweb.de/nl>

Boedapest

Werkgebied: Hongarije, Slovenië,
Oostenrijk
Dhr. ir. M.A.C. Homan, Landbouwrade
T (00-36) 1.3366.380
E bdp-lnv@minbuza.nl
I <http://hongarije.nlembassy.org>

Boekarest

Werkgebied: Roemenië,
Bulgarije en Griekenland
Dhr. drs. R.H. Schaap,
Landbouwrade
T (00-40) 21.231.5657
E bkr-lnv@minbuza.nl
I www.netherlandsemb.ro
Twitter @reinderschaap

Sofia (Landbouwsteunpunt, valt onder Boekarest)

Mw. D.H. Milenkova,
Agricultural assistant
T (00-359) 2.8160.380
E sof-lnv@minbuza.nl
I <http://bulgarije.nlambassade.org>

Brussel

Werkgebied: België, Luxemburg
Dhr. drs. G.G.J. Thissen, Landbouwraad
T (00-32) 2.679.1550
E bru-lnv@minbuza.nl
I <http://belgie.nlambassade.org>

Kopenhagen (Landbouwsteunpunt)

Werkgebied: Denemarken, Noorwegen en Zweden i.s.m. Berlijn; Finland i.s.m. Warschau
Mw. drs. R. Nijland,
Agricultural assistant
Vacature, Raad voor Visserij en Mariene Biodiversiteit
T (00-45) 33.707.237
E kop-lnv@minbuza.nl
I <http://denemarken.nlambassade.org>
Twitter @renskenijsland

Londen

Werkgebied: Verenigd Koninkrijk, Ierland
Dhr. dr. M.H. de Jong, Landbouwraad
T (00-44) 20.7590.3279/76/77/80
E lon-lnv@minbuza.nl
I <http://verenigdkoninkrijk.nlambassade.org>
Twitter @HenkdeJong3

Madrid

Werkgebied: Spanje, Portugal
Mw. Drs. C.W. Zwitser,
Landbouwraad
T (00-34) 91.353.7521
E mad-lnv@minbuza.nl
I <http://spanje.nlambassade.org>

Lissabon (Landbouwsteunpunt, valt onder Madrid)

Mw. A.P. Paiva Geadas,
Agricultural assistant
T (00-351) 21.391.4919
E lis-lnv@minbuza.nl
I <http://portugal.nlambassade.org>

Parijs

Werkgebied: Frankrijk
Dhr. ir. N.A. van Opstal,
Landbouwraad
T (00-33) 1.4062.3353/55
E par-lnv@minbuza.nl
I <http://frankrijk.nlambassade.org>
Blog <http://agrofoodhandels-informatiefrankrijk.wordpress.com>

Rome (Landbouwsteunpunt)

Werkgebied: Italië
Mw. M. Sipman, Agricultural assistant
T (00-39) 06.3228.6224
E rom-lnv@minbuza.nl
I <http://italie.nlambassade.org>

Warschau

Werkgebied: Polen, Estland, Letland, Litouwen en Wit-Rusland; Finland i.s.m. Kopenhagen
Dhr. drs. A.J.M. van Poppel,
Landbouwraad
T (00-48) 22.559.1269
E war-lnv@minbuza.nl
I <http://polen.nlambassade.org>

MIDDEN-OOSTEN**Cairo**

Werkgebied: Egypte
Dhr. ir. J.C.M.A. Geijer, Landbouwraad
T (00-202) 2 736 38 63 / 2 739 55 71/2/3
E kai-lnv@minbuza.nl
I <http://egypte.nlambassade.org>

Riyadh

Werkgebied: VAE, Saoedi-Arabië, Koeweit, Bahrein, Qatar, Oman
Dhr. dr. ir. J.G. van der Beek,
Landbouwraad
T (00-966) 1 488 1093
E riy-lnv@minbuza.nl
I <http://saudi-arabië.nlambassade.org>
Twitter @NLAgrofoodGCC

Dubai (Landbouwsteunpunt, valt onder Riyadh)

Mw. S. Kadri, Agricultural assistant
T (00-971) 4.4407600 (ext. 607)
E dba-lnv@minbuza.nl
I <http://vae.nlambassade.org>

OVERIG EUROPA**Ankara**

Werkgebied: Turkije, Israël en Palestijnse gebieden
Dhr. M. Cevikoglu, Landbouwraad
T (00-90) 312.409.1860
E ank-lnv@minbuza.nl
I <http://turkije.nlambassade.org>

Belgrado

Werkgebied: Bosnië-Herzegovina, Kroatië, Servië en Montenegro ... , Landbouwraad
T (00-381) 11.202.39.83
E bel-lnv@minbuza.nl
I <http://serbia.nlembassy.org>
I www.agribusiness-nl-srb.com

Zagreb (Landbouwsteunpunt, valt onder Belgrado)

Mw. D. Bacić, Agricultural assistant
T (00-385) 1.464.2220
E zag-lnv@minbuza.nl
I <http://kroatie.nlambassade.org>

Kiev

Werkgebied: Oekraïne,
Dhr. dr. E.J. Krajenbrink,
Landbouwraad
T (00-380) 44 490 82 23
E kie-lnv@minbuza.nl
I <http://oekraïne.nlambassade.org>

Moskou

Werkgebied: Rusland, Kazachstan
Dhr. ir. P.J.M. de Jong, Landbouwraad
Dhr. E. Smidt, Landbouwattaché
T (00-7) 495 797 29 46
E mos-lnv@minbuza.nl
I <http://rusland.nlambassade.org>
Twitter @iorusland

PERMANENTE VERTEGENWOORDIGINGEN EZ BIJ INTERNATIONALE ORGANISATIES**Brussel PV-EU**

Dhr. drs. G.G.J. Thissen, Landbouwraad
Dhr. ir. W.J.H. van der Sande,
Veterinaire Raad
Mw. mr. N. Runia, Landbouwattaché
Dhr. drs. G.H.J. Kits Nieuwenkamp,
Landbouwattaché
T (00-32) 2.679.1545/1546
E bre-lnv@minbuza.nl
I <http://eu.nlmission.org>
Tevens belast met procurement-aangelegenheden in het kader van de ontwikkelingsfondsen van de EU.

Genève PV-Genève

Werkgebied: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de WTO (Wereldhandelsorganisatie) en andere internationale organisaties te Genève (UNCTAD, UNEP, WHO, WIPO/UPOV)
Dhr. ir. P.L. Gooren, Landbouwraad
T (00-41) 22.748.1822/08
E gev-lnv@minbuza.nl
I <http://geneva.nlmission.org>

Parijs PV-OESO

Werkgebied: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling)
Mw. drs. C. Boonstra, Landbouwraad
T (00-33) 1.4524.9971
E pao-lnv@minbuza.nl
I <http://oeso.nlvertegenwoordiging.org>
Twitter @carlaboonstra

Rome PV-Rome

Werkgebied: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de VN-organisaties voor voedsel en landbouw
Mw. G. Verburg, Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur, Permanent Vertegenwoordiger
Dhr. drs. R. Elkhuzen, Ambassaderaad, Plv. Permanent Vertegenwoordiger
Mw. drs. E. van Woersem, Tweede Secretaris, Adj. Permanent Vertegenwoordiger
T (00-39) 06.574.0306/ 2326
E rof@minbuza.nl
I Zie www.italie.nlambassade.org > Ambassade > Nederlandse vertegenwoordigingen in Italië
Twitter @GerdaVerburg

NETHERLANDS AGRIBUSINESS SUPPORT OFFICE**Izmir**

Dhr. J. Kipp, Chief Representative
T (0090) 530 926 93 47
E kipp.tr@gmail.com
I www.nabsoturkey.com

NAFTC New Delhi

Dhr. M. Leijten, Director
T (00-91) 98 11 244 239
E info@naftc-india.com
I www.naftc-india.com

Serieuze kansen agrologistiek in Egypte

In verband met kansen voor de Nederlandse agribusiness in Egypte, is in de eerste week van juni een handelsmissie naar Cairo georganiseerd, met op de tweede dag een rondetafelbijeenkomst over agrologistiek. Deelnemers hieraan waren Egyptische spelers – grote bedrijven – uit export, retail, productie en logistieke dienstverlening. Egyptenaren willen graag samenwerken met Nederlandse ondernemingen en daar ligt in brede zin de kans.

Besloten is om een platform Egyptian-Dutch Business Dialogue on Agrologistics op te zetten. In vier pilots wordt de benodigde Nederlandse expertise geïnventariseerd. Denk aan koeltechniek, kwaliteitsmanagement, goed uitgangsmateriaal, oogst-, verwerkings- en bewaarstechnieken, koeltransport, en import van verse groente en fruit. Daarbij worden enkele supply chains nauwkeurig geanalyseerd en de logistieke kosten berekend die verbonden zijn aan na-oogstverliezen. Dit gaat om ruwe en verwerkte producten voor export en voor de lokale markt.

Egyptische bedrijven zien de noodzaak van het terugdringen van na-oogstverliezen en willen de agroketen optimaliseren.

De koelketen is één van de thema's waarmee de Egyptenaren graag aan de slag willen. Het ministerie van EZ zal de opstart van een praktische training voor alle betrokkenen in de koelketen faciliteren. De precieze trainingsbehoefte zal in kaart worden gebracht en het opstellen van een curriculum zal worden ondersteund. Dit is een kans voor bedrijven met expertise in de koelketen. De Egyptische ondernemingen bekostigen zelf de training en de deelname daaraan.

Ten slotte zal het platform het multimodaal transport in Egypte nader uitwerken. Voorjaar 2014 volgt naar verwachting de officiële lancering van het platform, als de resultaten van de vier pilots worden gepresenteerd.

Meer informatie: Mireille Boshuizen, m.k.boshuizen@minez.nl, of Karel Vanroye (BCI), karel.vanroye@bciglobal.com, of Joost Geijer, Landbouwrapraad Cairo, joost.geijer@minbuza.nl.

Nederland ook in 2012 tweede agro-exporteur

Recent is de Comtrade-databank van de Verenigde Naties zodanig geüpdate dat de ranglijst van de grootste exporteurs van landbouwproducten over 2012 kon worden samengesteld. Uit de cijfers blijkt dat Nederland het afgelopen jaar de tweede exporteur van landbouwproducten is gebleven en zelfs verder is uitgelopen op nummer drie, Duitsland.

Na het topjaar 2011 heeft de export van landbouwproducten in 2012 duidelijk een stap terug heeft moeten doen. Vijf van de toptien landen kenden een terugval en vijf groeiden nog. Nederland hoorde in het negatieve rijtje met -3,5%.

De Verenigde Staten was ook in 2012 veruit de grootste exporteur van landbouwproducten

met \$ 162 miljard, op afstand gevolgd door achtereenvolgens Nederland (\$ 98 miljard), Duitsland (\$ 88 miljard), Brazilië (\$ 84 miljard) en Frankrijk (\$ 77 miljard). Nieuw in de toptien zijn Spanje (van plaats 12 naar 8) en Argentinië (van plaats 11 naar 10).

Zie ook de UN Comtrade-databank.

iVerde, nieuw platform voorlichting en promotie van groen

Met de presentatie van iVerde willen Anthos, LTO Vakgroep Bomen en Vaste Planten, en Branchevereniging VHG een vervolg geven aan de bestaande samenwerking in de ketenpromotie. Het platform, dat juridisch verankerd wordt in een stichting, richt zich

op het bevorderen van de maatschappelijke waardering van groen en groenproducten en het verzorgen van de promotie in binnen- en buitenland. Doelgroepen zijn zowel de zakelijke als de particuliere markt. Als eerste stap wordt bekeken of bestaande projecten en

producten op het gebied van promotie en innovatie van het Productschap Tuinbouw door iVerde overgenomen kunnen worden.

Meer informatie: L. Smet, secretaris Boomkwekerij, tel. 0252 - 535080.

Versterking Nederlandse agribusines in Zuid-Duitsland

Van 3-6 juni 2013 vond onder leiding van de Minister van Buitenlandse Handel, Lilianne Ploumen, en het nieuwe Koningspaar een brede economische handelsmissie plaats naar de Duitse deelstaten Hessen en Baden-Württemberg.

Met een Nederlandse agrarische export naar Duitsland in 2012 van €19,4 miljard zijn onze oosterburen veruit de grootste exportbestemming voor Nederlandse landbouwproducten. Naast de traditionele afzetmarkt in de deelstaten Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen is er een groot onbenut exportpotentieel in de zuidelijke deelstaten van Duitsland, een van de sterkste economische regio's van het land. Die regio vraagt echter om een andere positionering en

marktwerking dan Noord-Duitsland.

Koningin Maxima was met de agro-delegatie op 5 juni aanwezig op de Universiteit van Hohenheim, waar in aanwezigheid van Aalt Dijkhuizen een Letter of Intent werd getekend voor intensivering van de samenwerking met de WUR.

Tijdens de netwerkbijeenkomst in het Kurhaus te Wiesbaden is aandacht gegeven

aan Nederlands-Duitse campagne 'Frische ist Leben'. Deze campagne promoot de consumptie van groente en fruit en is door heel Duitsland bij circa 4000 grote Duitse supermarkten in bijna 900 Duitse steden te zien.

Om het belang van Zuid-Duitsland te ondersteunen en de Nederlandse agribusines optimaal te kunnen assisteren wordt de Landbouwafdeling Berlijn binnenkort versterkt met een extra Agricultural Assistant, gestationeerd in München bij het Nederlandse Consulaat-Generaal.

Innovatieve stalinrichter vestigt zich bij Dairy Campus

Op 21 juni 2013 opende Cowhouse International haar nieuwe pand aan de Newtonlaan in Leeuwarden, ook wel *Dairy Alley*. Cowhouse International is een innovatieve stalinrichter, waar het welzijn van de koe centraal staat en waar meer dan 75% van de omzet wordt behaald uit export. Dit verklaart de keuze van deze nieuwe vestigingsplaats, op een steenworp afstand van de Dairy Campus, het onderzoeks- en innovatiecentrum van Wageningen Universiteit en Research. Dairy Alley zal worden ingevuld door bedrijven die in de ruimste zin actief zijn in

de melkveehouderij, zowel nationaal als internationaal. Het pand voorziet geheel in de eigen energiebehoefte. In de 2000 m² grote fabriekshal worden onder andere koematrassen geproduceerd. In het multimediacentrum zullen voorlichting- en trainingsdagen aan veehouders en distributeurs uit binnen- en buitenland gegeven worden op het gebied van melkveehuisvesting en stallenbouw. Ook Friesian Forest Stalbouw, het dochterbedrijf dat landschap verfraaiende stallen bouwt, zal haar intrek nemen in het nieuwe pand.

Nederland vierde paardenexporteur

De export van levende paarden wordt voor Nederland van steeds groter economisch belang. Volgens cijfers van de Comtrade-databank van de Verenigde Naties is Nederland in 2012 opgeklimmen tot de vierde exporteur van levende paarden in de wereld. In 2012 realiseerde Nederland een export van \$ 211

miljoen, 28% meer dan in 2011. Wij laten hiermee nog slechts de Verenigde Staten (\$ 465 miljoen), het Verenigd Koninkrijk (\$ 370 miljoen) en Ierland (\$ 235 miljoen) voor. Belangrijkste exportmarkt voor Nederland is de VS met een exportwaarde in 2012 van \$ 129 miljoen (61% van de totale

Nederlandse paardenexport). Nederland is de grootste exporteur van levende paarden naar de VS, met 42% van de totale Amerikaanse import. Ons land blijft daarmee Duitsland, Canada, het Verenigd Koninkrijk en België ruimschoots voor.

22 Grensverleggers

• • • • *Witlof groeit in twee fasen. Er is een wortel, die op het in diepe voren en hoge ruggen geploegd land uit zaad groeit. Vervolgens wordt de pen geroid en ondergebracht in het donker om een krop lof op te leveren. Tot zover de uitleg voor niet-kenners. Kenners in binnen- en buitenland kennen FlevoLof. Lof voor onder andere groeiende export.*

FlevoLof, wereldlof

al die verschillende landen. Langerak: “Volg je de levering naar de afnemers tot en met hun oogst, dan houd je trouwe klanten over. Dan bewijs je samen met de afnemer je waarde als leverancier van perfect uitgangsmateriaal, voor de beste oogst.”

zich internationaal te positioneren als een innovatief bedrijf. De witlofteler verwerkte de ervaring in de unieke DITOM® witlofweekbak en het DITOM® witlofverenkelingsrek. In eigen beheer ontwikkeld en nu internationaal in gebruik.

Witlof ontkiemt in het voorjaar op de akker uit een zaadje tot een wortel, de witlofpen. In de nazomer worden de pennen geroid om in bakken te worden geplaatst. Iedere pen krijgt zijn plekje. In donkere cellen groeien er in een week of drie volledige witlofkroppen op de wortels. Dan wordt de krop van de wortel gesneden en heb je verse lof. Lekker en gezond. Op speciaal geselecteerde percelen teelt FlevoLof zowel witlof- als roodlofwortelen. Luister je naar Gerald Langerak, dan krijg je te horen dat de gezonde afzet naar zo'n 15 landen overal in de wereld niet alleen aan het product zelf te danken is. Het bedrijf weet dat de afzet van de pennen pas het begin is en zet zich in voor afnemers die een hoge kwaliteit lof willen leveren. “Het is de zorg om te beginnen met een onberispelijke pen, maar vervolgens met een deskundige begeleiding”, vertelt Langerak. “Het gaat uiteindelijk om die mooie krop verse witlof, op de markt of in het schap bij de super.” Vandaar ook de export van de goed te conditioneren en compact te transporteren pennen. De lof zelf, de krop op de pen, heeft dan nog de kortste weg naar de retail te gaan, om vers in het schap te belanden.

Biologisch

Het telen wordt volledig afgestemd op de wensen en behoeften van de klant en zijn lokale omstandigheden. Dat is het geheim achter de succesvolle export van FlevoLof naar

FlevoLof werkt met ervaren teeltbegeleiders die de lof over de hele wereld volgen tot de retail is bereikt en de winst van de keten kan worden geteld. Dat levert de afnemers op, waarmee het goed en langdurig samenwerken is. Belangrijk, want steeds maar weer nieuwe wegen voor export vinden, is een dure aangelegenheid en gegarandeerde afzet over de grenzen is een rijk bezit.

Voeding voor de groeiende wereldbevolking is een hot item en het biologische segment is wellicht een secundair vereiste, maar toch schuilt ook daarin een expanderende markt waarop FlevoLof zich niet onbetuigd laat. De vraag naar biologische producten uit vooral Europa en stelselmatig veeleisender opkomende markten weet het bedrijf te beantwoorden met biologische witlofwortelen, door ervaren en gecertificeerde akkerbouwers geteeld volgens mondiaal geaccepteerde kwaliteitsnormen. Tel daar de eindcontrole bij op door SKAL en Demeter, onafhankelijke organisaties voor het toezicht op de biologische productie, en de afnemer weet zich verzekerd van oprecht biologisch.

Nuttig

Je kunt niet met een afwachtende houding de exportmarkten op. De concurrentie is moordend en elk nieuwtje doet op de mondiale markt snel de ronde. Een absolute voorwaarde is voorop te lopen. FlevoLof weet

Wie naar alle delen van de wereld exporteert, heeft logistiek in zijn vakkenpakket. Transport kost geld en prijs is wereldwijd een discussiepunt. De absolute eis is slechts nuttige lading te transporteren. Witlofpennen reizen zowel in bulk als in kisten en ‘big bags’. Iedere afnemer legt eisen op tafel. Zoals vrij van grond, dus schoongewassen. Beter bij de inklaring, want grondresten kunnen vragen oproepen. Als FlevoLof het transport verzorgt, krijgt de lading alle benodigde exportdocumenten mee, zoals een fytosanitair certificaat. Het bedrijf kent de transporteurs en heeft voor zowel wegtransport als voor scheepsladingen volledig vertrouwde wegen gevonden. De pennen komen in onberispelijke staat aan om hun kroppen te laten uitkomen. Verse witlof direct bij de uiteindelijke markt, daar waar de consument wacht.

www.flevolof.nl

Sinds Paul Kimeni Mucha lid werd van de Keniaanse zuivelcoöperatie OI Kalou, is de melkproductie van zijn koeien meer dan verdubbeld naar tien kilo per dag. Van het extra inkomen heeft hij onder meer een voeropslag gebouwd, zijn hekken versterkt en zijn huis verbouwd.

Foto: Bill & Melinda Gates Foundation

Foto
van de
maand

Activiteitenkalender 2013

Onderstaande activiteiten zijn op alfabetische volgorde gerangschikt per regio en per land

AFRIKA

November

(vóór of na de week van 11-14 november)
Challenge (bijeenkomst met (LNV)-raden en attaché(e)s)
Inlichtingen
www.agentschapnl.nl

Angola

2-6 oktober

Nederlandse tuin- en akkerbouwmissie met o.a. bezoek Agro Fair Luanda
Inlichtingen markt
i.korving@minez.nl

13-14 september

Naivasha Horticultural Fair
Lake Naivasha
Inlichtingen markt
i.korving@minez.nl

Zuid-Afrika

7-12 oktober

Nederlandse tuinbouwmissie met o.a. tuinbouwconferentie
Kaapstad
Inlichtingen markt
i.korving@minez.nl

AMERIKA

Westelijk Halfrond

November

(vóór of na de week van 11-14 november)
Challenge (bijeenkomst met (LNV)-raden en attaché(e)s)
Inlichtingen
www.agentschapnl.nl

Colombia

2-4 oktober

Bogotá
ExpoFlora, Hollandpaviljoen
Inlichtingen
tf@agentschapnl.nl

Peru

15-17 oktober

Lima
Expoalimentaria, Hollandpaviljoen
Inlichtingen
lim-ea@minbuza.nl

AZIË

Japan

23-25 oktober

Agro-Innovation Japan 2013 (grootste beurs van het land op het gebied van land- en tuinbouw)
Inlichtingen
tok-lnv@minbuza.nl

November

(vóór of na de week van 11-14 november)
Challenge (bijeenkomst met (LNV)-raden en attaché(e)s)
Inlichtingen
www.agentschapnl.nl

MIDDEN-OOSTEN

November

(vóór of na de week van 11-14 november)
Challenge (bijeenkomst met (LNV)-raden en attaché(e)s)
Inlichtingen
www.agentschapnl.nl

Saoedi-Arabië

8-11 november

Foodex beurs – Nederlandse Deelname
Inlichtingen uitvoering
Nederlandse Export Combinatie
info@nec.nl • 033 – 433 01 31

OVERIG EUROPA

Georgië

23-27 september

Handelsmissie tuinbouwsector
Inlichtingen
Willemiek Everts
weverts@nchnl.nl

Rusland

9-13 oktober

Agrotech/Golden Autumn
Moskous VDNH-complex
Inlichtingen markt
j.porte@minez.nl

29 oktober-1 november

Agroexpo Siberia beurs (Nederlandse deelname)
Inlichtingen uitvoering
Nederlandse Export Combinatie
info@nec.nl • 033 – 433 01 31

Turkije

4-7 september

Matchmakingreis Food t.g.v.
World Food Istanbul
Inlichtingen uitvoering
Nederlandse Export Combinatie
(zie www.nec.nl/handelsreis+turkije+food/)

.....
*Noteer het in
je agenda!*
.....

